

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

18 noiembrie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Nicolae Gordilă,
Judecători Iurie Diaconu, Elena Covalenco, Liliana Catan,
Ion Guzun,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursurile ordinare declarate de procuror și de partea vătămată Cojocari Tamara împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 14 mai 2014, în privința inculpatelor

***Gheorghieș Valentina Vasiliu**, născută
la 17 februarie 1958 în Ucraina, locuitoare a s. Criva,
r-nul Briceni, cetățeană a R. Moldova, fără
antecedente penale;*

***Daniliuc Larisa Nicolae**, născută la 19
septembrie 1951 în Ucraina, locuitoare a s. Criva, r-nul
Briceni, cetățeană a R. Moldova, fără antecedente
penale.*

	<i>Termenul de examinare a cauzei</i>
<i>în instanța de fond:</i>	<i>26 aprilie 2012– 18 decembrie 2013,</i>
<i>în instanța de apel:</i>	<i>17 ianuarie 2014 – 11 iunie 2014,</i>
<i>în instanța de recurs:</i>	<i>17 iulie – 18 noiembrie 2014.</i>

Asupra recursurilor menționate, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Briceni din 18 decembrie 2013, Gheorghieș Valentina și Daniliuc Laris au fost condamnate în baza art. 190 alin. (5) Cod penal la 8 ani închisoare fiecare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în domeniul financiar-bancar pe un termen de 3 ani, cu executare în penitenciar de tip închis, începând cu 18 decembrie 2013.

Acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Cojocari Tamara a fost *lăsată fără examinare*, cu dreptul de a înainta o asemenea acțiune în conformitate cu prevederile CPC a RM.

2. În fapt, instanța de fond a constatat că, Gheorghieș V. activînd în calitate de director executiv al Asociației de Economii și împrumut „Finagrocredit”, cu sediul în s. Criva, r-nul Briceni, avînd intenția de a dobîndi ilicit bunurile altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, la 22.02.2009 a încheiat un contract de depunere de economii în sumă de 20.000 euro, pe un termen de 3 luni, cu Cojocari T. Conform ratei de schimb a BNM din 22.02.2009, 20.000 euro constituiau 267.062 lei. Acest contract, directorul executiv al A.E.Î. „Finagrocredit” Gheorghieș V., împreună cu contabilă A.E.Î. „Finagrocredit” Daniliuc L., nu l-au reflectat în documentele contabile primare și centralizatoare, și în rapoartele financiare ale asociației, iar banii 20.000 euro, depuși de Cojocari T. la Asociația de Economii și împrumut „Finagrocredit”, au fost însușiți ilicit de către inculpate, cauzînd părții vătămate *o daună în proporții considerabile*.

Instanța de fond a reținut că învinuirea înaintată s-a confirmat în ședința de judecată și a calificat acțiunile inculpatelor conform art.190 alin. (5) CP conform indicilor – excrocheria, dobîndirea, ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, săvîrșită de două persoane, cu cauzarea de daune în proporții considerabile, cu folosirea situației de serviciu, săvîrșită în *proporții deosebit de mari*.

Totodată, pentru elucidarea tuturor întrebărilor ce țin de acțiunea civilă și necesitatea de a fi prezentate instanței un șir de acte de către AEÎ „Finagrocredit”, acțiunea civilă necesită a fi *admisă în principiu*, fiind *lăsată fără examinare*, cu dreptul de a o înainta în ordinea civilă.

3. Avocatul Victor Șova a declarat apel, solicitînd casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri, prin care inculpata Gheorghieș V. să fie achitată.

Apelantul a invocat că instanța de fond nu a dat o apreciere obiectivă probelor acumulate și administrate în cadrul ședinței de judecată.

Inculpata nu a dobîndit bunurile ilicit, dar au fost primite în baza acordului cu Cojocari T., care intenționa să pună banii la depozit, și fiindcă a doua zi după transmiterea banilor a plecat la Moscova a fost imposibilă restituirea imediat a banilor. Deaceia banii în sumă de 20.000 euro au rămas la păstrare în safeu pînă cînd peste cîteva zile, cu acordul lui Cojocarul T., acei bani au fost depuși prin intermediul lui Gheorghieș V. pe contul de la Mobiasbancă.

Astfel, nu este temei de a concluziona că ea a primit bunurile ilicit și i-a însușit.

La calificarea acțiunilor nu s-a ținut cont că lipsește latura subiectivă a excrocheriei, Gheorghieș V. nu a avut intenția de a însuși banii și nu a avut nici un profit din aceasta, ea nu a negat faptul că a primit banii, s-a obligat să-i restituie, însă situația grea financiară nu-i permite.

Consemnarea, prin recipisă, de către inculpată a obligației către Cojocarul T. de restituire a banilor sunt relații civile.

3.1 Au declarat apeluri și avocații Silviu Burlacu și Boris Cîrțica solicitînd casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri, prin care Daniliuc L. să fie achitată.

Apelanții au invocat că inculpata nu a fost prezentă la discuția despre careva sume bănești și la transmiterea unor sume bănești între Gheorghieș V și Cojocari T.

Despre existența împrumutului în de 20.000 euro a aflat peste două-trei săptămîni. Această sumă nu a fost introdusă în actele contabile, nu figura după contabilitatea Asociației.

Careva transferuri de bani la bancă ea nu a efectuat. A semnat recipisa, deoarece a solicitat Cojocari T., dorind să o ajute pe Gheorghieș V.

Careva elemente a infracțiunii de escrocherie în acțiunile inculpatei Daniliuc L. nu au fost stabilite. Mai mult, toate acțiunile inculpatei Gheorghieș V. cad sub incidența legislației civile, sunt relații de împrumut care urmează a fi recuperate conform procedurii civile.

Daniliuc L., la două săptămîni a aflat că Gheorghieș V. a primit bani la depozit, ea a fost împotriva deoarece Cojocari T. nu locuia pe teritoriul s. Criva, nu era membră a asociației și banii nu erau în lei.

Inculpatele nu au negat primirea banilor, au fost eliberate și recipise semnate, ceea ce dovedesc că nu a existat intenția de a dobîndi banii.

3.2. Partea vătămată Cojocari T. la fel a declarat apel, solicitînd casarea sentinței, rejudecarea cauzei și admiterea integrală a acțiunii civile: prejudiciul material de 20.000 euro și prejudiciul moral de 30.000 lei.

Apelanta a indicat că instanța neîntemeiat nu a soluționat acțiunea civilă.

4. Potrivit deciziei Curții de Apel Bălți din 14 mai 2014, apelul părții vătămate a fost respins ca nefondat.

Apelurile avocaților au fost admise, sentința casată, cauza rejudecată și pronunțată o nouă hotărîre.

Gheorghieș Valentina și Daniliuc Larisa au fost achitate de sub învinuirea comiterii infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (5) Cod penal, din motiv că fapta inculpatelor nu întrunesc elementele infracțiunii.

Dispozițiile sentinței referitor la corpurile delictive și acțiunea civilă a fost menținută fără modificări.

Instanța de apel a reținut că probele prezentate și cercetate în instanța de fond, confirmă doar faptul încheierii între Cojocari T. și Asociația de Economii și împrumut „Finagrocredit”, reprezentată de Gheorghieș V., a unui contract de depunere de economii în sumă de 20.000 euro, pe un termen de 3 luni, cu dobîndă și nici o probă nu demonstrează faptul însușirii acestei sume de către inculpată.

Astfel, concluzia instanței privind vinovăția în însușire poartă un caracter de presupunere.

Declarațiile părții vătămate și a martorului A. Corobceanu nu confirmă vinovăția inculpatelor în comiterea infracțiunii imputate, deoarece din conținutul lor nu rezultă că inculpatele au avut intenția de a dobîndi ilicit suma de 20.000 euro prin înșelăciune.

S-a constatat că inculpata Gheorghieș V. a încheiat cu Cojocari T. un contract de depunere de economii și prin recipisă contrasemnată și de inculpata Daniliuc L.,

s-a obligat de a restitui acesteia suma contractului, restituind doar o parte din bani, din motivul situației financiare grele la moment.

Gheorghieș V. nu a refuzat să restituie datoria părții vătămate, de rînd ce a mai achitat o parte din banii acesteia - 6000 euro, obligîndu-se să achite restul sumei cînd va primi banii de la persoanele care nu și-au onorat contractul de credit cu A.E.Î. „Finagrocredit”.

Deci, între părți a existat un acord de voință, între ele persistînd relații civile, ceea ce mărturisește despre lipsa în acțiunile inculpatelor a elementelor infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(5) Cod penal.

Procurorul nu a prezentat probe, care ar fi demonstrat cert că inculpatele încă de la bun început au avut intenția de a înșela partea vătămată și de a nu achita datoria survenită în urma încheierii contractului de depunere de economii.

Între părți au avut loc niște relații civile, deoarece partea vătămată, dispunînd de recipisa eliberată de inculpata Gheorghieș V., putea să-și apere drepturile sale adresîndu-se în ordinea procedurii civile.

Nici una din probele acumulate nu a demonstrat intenția inculpatelor de însușire a averii străine și concluzia instanței de fond precum, că acestea au însușit suma de 20.000 euro, transmiși de către Cojocari T. în urma încheierii contractului de depunere de economii, poartă un caracter de presupunere.

Instanța de fond corect a lăsat acțiunea civilă fără examinare, ținînd cont că acțiunea civilă a fost înaintată atît împotriva inculpatelor cît și împotriva A.E.Î. „Finagrocredit”, fiind necesar de a prezenta instanței un șir de acte care confirmă mărimea acțiunii înaintate.

5. Procurorul a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea acestei decizii și menținerea sentinței.

Recurentul a indicat că instanța de apel n-a audiat inculpatele în raport cu faptele incriminate, dar s-a limitat cu luarea de cuvînt. În acest sens este relevantă jurisprudența CEDO, conform căreia, în cazul în care instanța de control reanalizează o cauză în fapt și în drept și studiază în ansamblu problema vinovăției sau nevinovăției, procedura nu are un caracter echitabil în lipsa aprecierii directe a declarației persoanei acuzate, care susține că nu a comis acte calificate ca infracțiuni.

Instanța de apel a încălcat prevederile art. 24 alin. (2) și 101 alin. (1) Cod de procedură penală.

Întreg probatoriu prezentat și cercetat în instanța de fond confirmă faptul că, inculpatele au folosit suma de 20.000 lei, obținută de la partea vătămată, pentru acoperire unor datorii a altor persoane față de "Mobiasbancă", însăși inculpatele recunosc acest fapt.

Nu s-a ținut cont de caracterul social periculos al faptei comise, de consecințele care au survenit în urma comiterii infracțiunii, că infracțiunea a fost săvîrșită cu intenție și a avut consecințe negative asupra părții vătămate, deoarece aceasta a fost pusă în situația de imposibilitate de procurare a unui apartament.

Deși inculpatele nu recunosc vina, aceasta este dovedită prin probele administrate.

Partea apărării invocînd dezacordul cu probele prezentate de acuzare în instanța de fond, nu a solicitat examinarea acestora în instanța de apel.

În drept, recursul este fondat prevederilor art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală - hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

5.1. A declarat recurs ordinar și partea vătămată, în care cere casarea deciziei menționate, casarea parțială a sentinței în latura civilă și a dispune admiterea integral a acțiunii civile.

Recurenta a menționat că instanța de apel nu a examinat probele acuzării una câte una pentru a se pronunța asupra pertinentei și concludentei fiecărei probe în parte, ci pornește de la examinarea unui ansamblu probator lipsit de orice precizie și transparență, confundă probele fără a le analiza, pentru a concluziona că nu există nici o probă care ar dovedi vinovăția inculpatelor.

Or, vinovăția inculpatelor, adică faptul însușirii sumei de 20.000 euro a fost dovedit de deplin.

Instanțele nu au soluționat acțiunea civilă formulată în cadrul procesului penal, încălcând astfel dispozițiile art. 225 alin. (2) din Codul de procedură penală.

Nu există nici o necesitate de a fi administrate probe suplimentare, iar instanțele nu au precizat cine a pus la îndoială cuantumul prejudiciului material solicitat.

Care a fost impedimentul pentru instanțe de a dispune încasarea pagubei materiale de la cei responsabili.

Prin "admiterea în principiu" a acțiunii civile, sunt ignorate drepturile și interesele părții vătămate și anume dreptul de a fi despăgubită de către autorii nemijlociți ai infracțiunii și partea responsabilă civilmente. Iar pentru a opri urmările prejudiciabile ale infracțiunii, dreptul la despăgubiri urmează a fi realizat cât mai rapid posibil, fără intervenția unei alte instanțe civile.

În drept, recursul este fondat prevederilor art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală - hotărîrea nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

6. Judecînd recursurile ordinare pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că acestea urmează a fi admise din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală hotărîrile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv și în temeiul cînd hotărîrea nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Instanța de recurs doar verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărîrea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect, Colegiul penal lărgit atestă că instanțele de fond și de apel au comis următoarele erori de drept.

În primul rînd, conform art. 385 alin. (1) pct. 1) – 3), 10) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează chestiunile dacă, dacă a avut loc fapta de săvîrșirea căreia este învinuit inculpatul, dacă această faptă a fost săvîrșită de inculpat, dacă fapta întrunește elementele infracțiunii și de care anume lege penală este prevăzută ea, dacă trebuie admisă acțiunea civilă, în folosul cui și în ce sumă. Potrivit art. 394 alin. (1) pct. 1) și 4) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă descrierea faptei

criminale, considerată ca fiind dovedită, indicându-se locul, timpul, modul săvârșirii ei, forma și gradul de vinovăție, motivele și consecințele infracțiunii. În cazul când o parte a acuzației este considerată neîntemeiată – temeiurile pentru aceasta. În corespundere cu art. 225 alin. (4) Cod de procedură penală, instanța de judecată lasă acțiunea civilă fără soluționare în procesul penal în cazul adoptării sentinței de încetare a urmăririi penale sau de achitare din motivul lipsei componenței infracțiunii.

În pofida acestor prescripții legale, potrivit descriptivului sentinței, instanța de fond:

a) a constatat divergent și neclar asupra elementelor constitutive ale infracțiunii incriminate inculpatelor, menționând în sentință de mai multe ori că acestea au cauzat părții vătămate ba *daune considerabile*, ba *daune în proporții deosebit de mari* și nu s-a expus în niciun fel asupra circumstanței recunoscute de inculpate și partea vătămată că ultimei i-au fost restituite 6000 euro, nefiind clar urmează această sumă a fi considerată tot dobândită ilicit, ori necesită a fi exclusă din învinuire (v. 2, f.d. 40, pct. 1 și 2 din decizie).

b) soluția din dispozitivul sentinței de a lăsa acțiunea civilă fără soluționare, deoarece necesită a fi prezentate probe suplimentare pentru a o confirma, nu este una prevăzută de legea procesual-penală pentru o sentință de condamnare și prezintă dubiile și îndoielile instanței în raport cu fapta constatată în descriptivul sentinței, adică că a fost dobândită ilicit anume suma de 20.000 euro.

Astfel, prima instanță nu a judecat fondul cauzei în conformitate cu rigorile legale și a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția.

În al doilea rind, potrivit art. 414 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală. În corespundere cu art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date. Conform art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător. În corespundere cu art. 385 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează chestiunile dacă, dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul. Potrivit art. 394 alin. (1) pct. 1), alin. (3) pct. 1) și 2) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, indicându-se locul, timpul, modul săvârșirii ei, forma și gradul de vinovăție, motivele și consecințele infracțiunii. Partea descriptivă a sentinței de achitare trebuie să cuprindă indicarea învinuirii pe baza căreia cauza în privința învinuitului a fost trimisă în judecată, descrierea circumstanțelor cauzei constatate de instanța de judecată și enunțarea temeiurilor pentru achitarea inculpatului, cu indicarea motivelor pentru care instanța respinge probele aduse în sprijinul acuzării. În corespundere cu art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în

ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor. Potrivit art. 387 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța nu se pronunță asupra acțiunii civile dacă inculpatul a fost achitat pentru că nu sînt întrunite elementele infracțiunii.

Aceste prevederi legale nu au fost respectate de către instanța de apel.

Or, rejudecînd cauza potrivit regulilor generale, conform părții descriptive a deciziei contestate, instanța de apel:

a) nu a indicat învinuirii pe baza căreia cauza a fost trimisă în judecată, deci a menținut faptele imputate inculpatelor, descrise și constatate de instanța de fond ca fiind dovedite, dar în final a pronunțat, în mod divergent și, prin urmare absolut neîntemeiat, o soluție de achitare a ultimilor. Decizia instanței de apel întrunește, astfel, elemente proprii atât sentinței de condamnare cît și celei de achitare, adoptînd o hotărîre neprevăzută de legea procesual-penală în acest sens;

b) nu a apreciat fiecare probă, examinată de prima instanță, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, nu a enunțat motivele pentru care a respins probele aduse în sprijinul acuzării, inclusiv cele invocate în recursurile ordinare și nu a rejudecat cauza în raport cu circumstanțele invocate în rechizitoriu (v. 2 f.d. 121, pct. 4 din decizie);

c) dispozitivul deciziei conține soluții divergente – cu toate că sentința a fost casată, o parte din ea a fost și menținută. Soluția privind menținerea sentinței în latura civilă, în cazul în care sentința prevede mai multe relevanțe divergente în acest sens - *acțiunea civilă necesită a fi admisă în principiu, fiind lăsată fără examinare, cu dreptul de a o înainta în ordinea civilă*, contravine art. 387 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală - instanța nu se pronunță asupra acțiunii civile dacă inculpatul a fost achitat pentru că nu sînt întrunite elementele infracțiunii (pct. 1, 2 și 4 din decizie).

Circumstanțele expuse atestă în mod lucid că instanța de apel nu a judecat apelul de pe rol în condițiile legii, deoarece a adoptat o hotărîre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală instanța de recurs casează total hotărîrea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările comise de ambele instanțe, a normelor procedurale specificate constituie erori de drept prescrise în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului de pe rol, casării totale a deciziei contestate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În cadrul rejudecării cauzei instanța de apel urmează să înlătore erorile menționate, să țină cont de împrejurările expuse, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, să adopte o hotărîre legală și întemeiată.

7. În conformitate cu art. 433 alin. (1), 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E :

Admite recursurile ordinare declarate de procuror și partea vătămată Cojocari Tamara, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 14 mai 2014, în privința inculpatelor Gheorghieș Valentina Vasilii și Daniliuc Larisa Nicolae, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată la 22 decembrie 2014.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Iurie Diaconu

Elena Covalenco

Liliana Catan

Ion Guzun

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE
DISPOZITIV

18 noiembrie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Nicolae Gordilă,
Judecători Iurie Diaconu, Elena Covalenco, Liliana Catan,
Ion Guzun,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursurile ordinare declarate de procuror și partea vătămată Cojocari Tamara împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 14 mai 2014, în privința inculpatelor

Gheorghieș Valentina Vasiliu, născută la 17 februarie 1958 în Ucraina, locuitoare a s. Criva, r-nul Briceni, cetățeană a R. Moldova, fără antecedente penale;

Daniliuc Larisa Nicolae, născută la 19 septembrie 1951 în Ucraina, locuitoare a s. Criva, r-nul Briceni, cetățeană a R. Moldova, fără antecedente penale.

În conformitate cu art. 433 alin. (1), 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E :

Admite recursurile ordinare declarate de procuror și partea vătămată Cojocari Tamara, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 14 mai 2014, în privința inculpatelor Gheorghieș Valentina Vasiliu și Daniliuc Larisa Nicolae, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia motivată va fi pronunțată la 09 decembrie 2014.

Președinte Nicolae Gordilă

Judecători Iurie Diaconu

Elena Covalenco

Liliana Catan

Ion Guzun